

kvo na njegovo stran; pa se mu ni posrečilo. Kaj si toraj izmisli zvita glava? Poskrbi, da se v Londonu obhaja velikansk ljudski tabor, češ, da bi javno mnenje vlado prisililo, stopiti na Bismarkovo stran. Ta tabor se je obhajal 27. januarja. Pričujočih je neki bilo zlasti veliko Prusakov. — 1200 angleških (krivoverskih) duhovnov je pismeno naznanilo svoje sočutje. Govorniki so strašno udrihali po papežu in po kat. cerkvi, pa visoko glorio peli caru Viljemu in velikemu Bismarku. — Temu taboru nasproti so pa angleški katoličani 7. t. m. napravili velikanski tabor v Londonu pod predsedstvom vojvode Norfolk, pri katerem se je iz vseh krajev toliko odličnih katoličanov sošlo, da jih na tisoče ni moglo v prostorne sobane. Pobili so sklepe prejšnjega tabora protestantov in sklenili resolucije proti divjemu postopanju zoper katoličane na Nemškem, in pismo udanosti za preganjane nemške škofe.

## Gospodarske stvari.

Posnetki iz gozdne postave za vojvodstvo Štajersko.

### I. Oddelak.

(Dalje.)

§. 16. Kder obramba mladega lesa zahteva, se morajo drva jeseni ali pozimi ob snegu delati in napravljena brž razsekati in brez pomude odpeljati. —

Smejo se sicer drva tudi spomladi in poleti sekati, ali morajo se potem najpozneje pred začetkom prihodnje spomladi iz gozda pospraviti.

Les v soku ali o mladem listju posekan se mora — izvzemši prakolov in vejevja — brž, posekan pa po odpadu listja — saj pred novim listjem ali popolnoma ali v prižah (streifenweise) iz skorje djati, razcepiti ali oklestiti (obsekati).

Pri posekovanju dreves se štorovi ne smejo po nepotrebnem previsoki puščati. Vsakega poškodovanja zraven stoječih dreves in mladega lesovja se je pri podiranju, pospravljanju in odvažanju lesovine izogibati. Ravno to velja tudi za na — in pospravljanje steljiva, ki se mora najpozneje tri mesece po narejenju iz gozda spraviti. Na te naredbe se imajo opravičeni pri nakazovanju drv in stelje opomeniti.

§. 17. Vsi gozdni prirastki se imajo na stalnih ali saj primernih, od gozdnega lastnika zaznamovanih potih, prstenih rižah ali prstenih plazih, iz gozda pospraviti. Gozdni lastnik sme tirjati, da se napravljena drva pred odvažanjem ali od njega ali pa od njegovih gozdnarjev z znaki zaznamujejo, da si opravičeni dajo zastran gozdnih prirastkov, ki jim gredó, napraviti nakaznice, ktere se pri prejemu teh gozdnih pridelkov na zahtev pokazati morajo, in da se resničen sprejem od opravičenih potrdi.

Z gozdnimi prirastki, katerih opravičeni po

Priloga „Slov. Gosp.“ k št. 7.

preteklem odločenem času in po opominu od strani gozdnega lastnika, da se imajo v postavljenem obroku najdalje od 14 dni iz gozda pospraviti, niso spravili, sme gozdni lastnik razpolagati.

§. 18. O dvombah, zadržkih in prepirih, ki v gozdih s služnostmi obloženih, gledé porabe spredaj stoječih določeb nastanejo, imajo politične oblastnije razsoditi, razun če se pravna pot nastopi.

Gozdni lastniki, ki zoper te naredbe in dotične ukaze političnih oblastnij ravnaajo, se imajo za vsak posamesen primer s kaznijo 20—200 fl. od politične oblastnije izrečeno kaznovati.

Prestopki gozdnih opravičencev — se imajo vzeti za gozdni zator (Waldfrevel) in kaznovati po §§. 60. 61. 62.

(Dalje prih.)

### Metrična mera.

(Spisuje Ignacij Cizelj, učitelj.)

Tretjo nedeljo po večernicah.

Rešitev slednjič danih nalog: 1.) 25 kr. velja meter. 2) 4 fl. velja vatel. 3) 40 metrov pride iz 32 vatlov. 4) 11 fl. 48 kr. velja □meter; 5) 833 fl. 76 kr. velja hektar. —

Denešnji uk bode zanimival posebno odrasle, ker vem, da je vsakemu vinska kapljica ljuba, naj se po bokalih in poličih pije, ali pa po vedrih, polovnjakih in četrtinjakih prodava. —

Ker se tudi v tej stvari novost poizvedeti mora, naj bode torej vsakemu mar, da se z novimi posodvami soznani. — Narédi si 1 decimeter dolgo, 1 dem. široko in 1 dem. visoko škatlo, ter vsiplji vá-njo, kar hočeš, do vrha; potem pa vse zopet v bokal (pint) presuj, pa boš opazil, da stara mera ne bode polna. — Novo, manjšo posodo bomo imenovali liter. Alj ni to lepša besedica kot bokal? — Vinski bratec se pa ne prestraši, akoravno liter manj drži od bokala, bode pa tudi nižje cene; samo bi želeli bilo, da bi potem toliko litrov, kakor sedaj bokalov zadostovalo!

Sedaj si le zapomnite to-le:

1 liter ima  $2\frac{3}{4}$  maselca, alj pa 1 polič in  $\frac{3}{4}$  maselca in ne cele tri maselce. —

100 litrov je 1 hektoliter ali pa novo vedro, ki 70 bokalov in  $3\frac{1}{2}$  maselca drži, to je,  $1\frac{3}{4}$  vedra. Mesto bokala bomo tedaj imeli litre, mesto maselcev decilitre, mesto veder pa hektolitre. N. pr.

a) Koliko liter je  $4\frac{1}{2}$  bokala? —  $4\frac{1}{2}$  bok. je 18 maselcev. Ako bi 3 maselci bili 1 liter, bi se iz 18 maselcev 6 litrov naredilo. Pri vsakem litru je pa en četrt ( $\frac{1}{4}$ ) maselca preveč; tedaj šest četrt ( $\frac{6}{4}$ ) maselcev, t. j. 1 celi in  $\frac{1}{2}$ , kateri se za pol litra šteje. Od 6 litrov se mora pol litra odšteti, potem se zve, da je  $4\frac{1}{2}$  bokala =  $5\frac{1}{2}$  litrov. —

b) En bokal novega vina velja 36 kr.; koliko 1 liter? —

Ako bi liter 3 maselce imel, bi veljal 27 kr.; ker pa en maselc 9 kr.,  $\frac{1}{4}$  tedaj 2 kr. velja — se odvzameta 2 kr. od 27 kr. in za 1 liter 25 kr. ostane. —

Vprašal bodeš gospodar in vinogradnik: kaj pa bode z našimi sodi polovnjaki, četrtinjak? — Ne imej strahu! Ako Bog zopet dobro in bogato trgatev pošlje, bodeš svoje sode še tudi v dobi nove mere napolnjeval in vino prodaval po hektolitrih, pil pa po litrih. — Hektoliter ima, kakor veste, 1 in  $\frac{3}{4}$  velikega vedra, alj pa 70 bokalov in  $3\frac{1}{2}$  maselcev. Pravičen polovnjak veste, da samo 200 bokalov drži, iz kojega se 2 hektolitra in 60 bokalov, t. j. 85 liter napravi; tedaj 1 polovnjak 2 hektolitra in 85 liter drži; četrtinjak pa 5 hektoliter in 70 liter ima. —

Za vagane (mecele = 2 škafa) bode mera — hektoliter, po našem  $1\frac{1}{2}$  vagana, ali nekoliko več kot 3 polvagane (škafe), kar si je zapomniti. Žakelj, ki vagan (2 škafa) drži, ima sedaj 61  $\frac{1}{2}$  litrov. Raznovrstne sode, katere imaš v kleti, premeri in preračuni na novo mero sam, da goljufije mogoče ne bo! N. pr. a) Sod s 6 vedri koliko da hektoliter? 6 veder je 240 bokalov, 70 bok. pa 1 hektoliter, katerih se iz 240 = 3 napravijo in 30 bokalov, t. j. 39 litrov ostane; tedaj 6 vederjak po novi meri = 3 hektolitre in 39 litrov drži. — b) Polovnjak vina se proda za 60 goldinarjev; kaj velja hektoliter? — Polovnjak ima 2 hektolitra in 85 liter, alj pa 285 liter. 60 gld. je 600 desetice, katerih na 1 liter 2 pridete, ter jih še 30, t. j. 300 kr. za razdeliti ostane. 300 kr. pride na 285, blizo 1 na liter. 100 liter je 1 hektoliter. Ako tedaj 1 liter 21 kr. velja, velja hektoliter 21 goldinarjev.

Sledeči računi se naj na večerih prihodnjega tedna izračunajo.

1) Koliko litrov je 9 bokalov? 2) Bokal novega vina velja 40 kr.; koliko 1 liter? — 3) Koliko hektoliter in liter da sod, ki 15 veder drži? 4) 4 vedre vina proda gospodar za 20 fl.; po čem pride hektoliter? —

## Dopisi.

**Iz Gradca.** — Ko sem si pred tremi leti ogledoval velikansko novo jetnico v Gradci, sem si mislil, da je vendar le škoda za denar, ki se za lepšanje in umetno kinčanje tega poslopja troši. Mislil sem si, da so za jetnico te izbe in sobane vendar le nekoliko preprijetne, ker jetniki navadno niso premožni — gospodi. Takrat se mi pa tudi še sanjalo ni, da bi se kedaj tudi kateri Graški gospod zaradi — roparstva v to poslopje preselili moral. In vendar se, bode nekemu tukajšnjemu hišnemu posestniku kaj takega zgodilo, ker je namreč pretekli teden nekega kmeta na prosti cesti in sicer ob dveh popoldne za 1200 gold. oropal! —

Dečko je sicer „fein“ gospod in precej premožen posestnik, imel je tudi nad 100 gold. lastnega denarja pri sebi; pa kaj ko pohlepnežu nikdar zadosti ni! — Koj po ropu so ga v nekem kupu listja zasačili in sodniji izročili. Koliko mu bode sodnija spoznala, koliko ima lastnega premoženja, kaj bode z njegovimi otroci, hočem ob pravem času tukaj naznaniti.

**Iz Pišec.** Konec jan. t. l. (Sad liberalizma.) Štajerska dežela že blizo med vsemi drugimi zvoncec nosi — v hudodelstvih. So pa tudi pri nas po mestih in trgih prave gnjezda liberalizma, ki pači ljudstvo in širi razuzdanost še dalje bolj na vse strani. V besedi in pismu se ljudem pravi: Kaj boste poslušali duhovnike (navadne, grde besede, katero še „Narod“ zagovarja in sam najrajši rabi, nočem zapisati), oni le za plačilo tako učijo, res pa nič ni! — Kterih se ta lažnjiva beseda prime, si jo potem tako-le na dejansko stran obrnejo: Če ni res, kar nas duhovniki učijo, se tudi Boga, večnosti in pekla ni bati, taraj delajmo po svoji volji, kar se nam poljubi! To je sad liberalizma, ki rodi komunizem alj prostopašnost, kakor kaže naslednji žalostni izgled.

V noči med 20. in 21. januarjem so ubili tolovaji samca Jan. Iljaža, po domače Ampeka. Bil je star 66 let, pa še črstev. V mladih letih je bil vojšak, potem pa doma ne samo delaven, temuč tudi tako varčen in trd, da si je po pravici pridobil ime skopca; ker sam sebi ničesar ni privoščil: ne poštene hiše (njegovo prebivališče je bilo strašno revna bajta v samotnem jarku s trohlimi vratami in lesenimi zaporniki), ne prave postelje (neko korito s slamoj mu je dajalo počitek — pozimi pa je ležal na peči, celo v peči so ga našli ležati); hrane si je pri težakem delu iskal, kadar ga je kaj bilo. Pa tudi dober je bil Ampek. Pritaki delavnosti in skoposti si je v tolikih letih prihranil nad 6000 gld. Nikdar jih ni doma shranjeval, temuč dajal jih je na posodo vsakemu zanesljivemu človeku proti zagotovitvi le po 5 do 6 odstotkov; samo to je še za navrh želel, da mu je dolžnik od koline kaj klobas, od „furenge“ (kadar se vino prodaja in odvozi) barivec vina in puranovo bedro poslal, in ob nedeljah je šel zdaj k enemu zdaj k drugemu dolžniku se okrepčat. Sploh se govori, da si iz svojega imetja ni za groš dobrega privoščil, drugim pa je veliko pomagal; toraj domačih sovražnikov ni imel.

Vinogradniki v našem kraju so bili pretečeno leto z vinskim pridelkom prav srečni, in tudi cena je bila vinu taka (po 11 fl., 13, celo 18 fl. vedro), da so lahko plačevali svoje dolgove, — tudi Ampeku. In to je bila njegova smrt. Tepci so mislili: zdaj ima Ampek denarjev nanošenih doma, zdaj je čas brez dela se obogatiti; pa gotovo so se vpeharili, kajti v celi okolici je bilo znano, da od dolžnikov še denarja ni hotel spre-